

Εθνικό πρόγραμμα μέτρων για τον έλεγχο της σκώρου της πατάτας (*Phthorimaea operculella* Zell) στις πατάτες

Автор(и): Ραϑιτελνα ζαϑιτα
Дата: 18.12.2017 Брой: 12/2017

*Απαιτείται η σύνταξη του Εθνικού Προγράμματος Μέτρων για τον Έλεγχο του σκώρου της πατάτας *Phthorimaea operculella* με στόχο τη μείωση των ζημιών που προκαλεί ο εχθρός στη χώρα μέσω της καθιέρωσης ενός πακέτου μέτρων παρακολούθησης και ελέγχου. Το παρόν πρόγραμμα απευθύνεται σε ειδικούς – αγρονόμους και αγροτικούς παραγωγούς, στις δραστηριότητές τους που σχετίζονται με την προστασία των φυτών από τον εχθρό.*

Ο σκώρος της πατάτας (*Phthorimaea operculella* Zell) είναι ένας επικίνδυνος εχθρός καλλιεργούμενων και αγρίων ειδών της οικογένειας των Σολανιδών. Ο εχθρός προέρχεται από τη Νότια και Κεντρική Αμερική και είναι

διαδεδομένος σε περισσότερες από 90 χώρες παγκοσμίως. Διαθέτει εξαιρετικά μεγάλη οικολογική πλαστικότητα και προσαρμοστικότητα σε διάφορες κλιματικές συνθήκες. Ο σκόρος της πατάτας προκαλεί σημαντικές απώλειες τόσο στο χωράφι κατά τη διάρκεια της περιόδου βλάστησης όσο και μετά τη συγκομιδή σε αποθήκες πατάτας. Ο εχθρός προσβάλλει κυρίως πατάτες και καπνό, αλλά μπορεί επίσης να τρέφεται με μελιτζάνες, ντομάτες, πιπεριές και ζιζανιακά φυτά.

Στη Βουλγαρία, ο σκόρος της πατάτας διαπιστώθηκε για πρώτη φορά το 1950 σε πατάτες στην περιοχή της πόλης Πέτριτς (Stanev, Kaytazon, 1960). Το 1960

ο εχθρός ανιχνεύθηκε στις περιοχές Πλόβντιβ, Χάσκοβο, Στάρα Ζαγόρα, Μπλαγκόεβγκραντ, Κιουσεντίλ, Παζαρτζίκ, Σμόλιαν και Κάρτζαλι. Το 2008, διαπιστώθηκε επέκταση στην κατανομή του είδους προς τις νοτιοδυτικές και κεντρικές νότιες περιοχές της χώρας, καθώς και εισβολή στις νοτιοανατολικές και βορειοανατολικές περιοχές. Οι περιοχές κατανομής του σκόρου της πατάτας στη Βουλγαρία είναι: Μπλαγκόεβγκραντ, Βάρνα, Κιουσεντίλ, Πέρνικ, Σαμόκοβ, Ιχτιμάν, Παζαρτζίκ, Πλόβντιβ, Σμόλιαν, Κάρτζαλι, Χάσκοβο, Στάρα Ζαγόρα, Βούργας, Μπαλτσίκ και Ντόμπριτς.

Ο σκόρος της πατάτας προκαλεί ζημιές στο στάδιο της προνύμφης σε φυτά στο χωράφι και σε βόλβους πατάτας σε εγκαταστάσεις αποθήκευσης. Παρατηρούνται ορισμένες διαφορές στη φύση της ζημιάς στα μεμονωμένα φυτά και στα μέρη των φυτών:

Πατάτες – τα βαριά μολυσμένα φύλλα ξεραίνονται και πεθαίνουν. Οι προνύμφες εγκαταλείπουν τέτοια φύλλα και εισέρχονται στο στέλεχος, ανοίγοντας διάδρομους που κατευθύνονται προς τα κάτω προς τους βόλβους. Με την είσοδο των προνυμφών στο στέλεχος, η ζημιά αυξάνεται επειδή το τμήμα του φυτού που βρίσκεται πάνω από το κατεστραμμένο σημείο αρχίζει να μαραίνεται. Στα φύλλα – οι νεοεκκολαφθείσες προνύμφες διεισδύουν στους ιστούς του φυτού, όπου τρέφονται, σχηματίζοντας ορυχεία. Όταν κρατούνται ενάντια στο φως, τα ορυχεία είναι ημιδιαφανή και μέσα τους μπορούν να φανούν προνύμφες και κόπρανα. Στη συνέχεια, οι προνύμφες μετακινούνται στους ιστούς του στελέχους και το στέλεχος πεθαίνει. Στους βόλβους – προσβάλλονται στην περίοδο από το «μαράσιμο του φυλλώματος» μέχρι τη συγκομιδή ή κατά τη διάρκεια αποθήκευσης σε αποθήκες πατάτας.

Δεν είναι δυνατό να προσδιοριστεί η ζημιά που προκαλεί ο σκόρος της πατάτας αποκλειστικά βάσει της ζημιάς στα φύλλα, **επειδή τα ορυχεία στα φύλλα που σχηματίζονται από τις προνύμφες του σκόρου της πατάτας *Phthorimaea operculella* και του σκόρου της ντομάτας *Tuta absoluta* είναι πανομοιότυπα.**

Ο οπτικός προσδιορισμός του είδους είναι δυνατός από τη διαφορά μεταξύ των προνυμφών. Διαφέρουν στο χρωματισμό του προθωρακικού ασπίδιου και του πρώτου θωρακικού τμήματος, τα οποία στον σκόρο της πατάτας *Phthorimaea operculella* είναι ομοιόμορφα καφέ, ενώ στο *Tuta absoluta* ολόκληρο το σώμα είναι λευκωπό έως πράσινο στο χρώμα, και στο προθωρακικό ασπίδιο υπάρχει ένα σαφώς εκφρασμένο σκουρότερο σχήμα σε μορφή τόξου.

Έλεγχος του εχθρού

Αγροτεχνικά μέτρα στις πατάτες

1. Χρήση υγιούς φυτευτικού υλικού.
2. Φύτευση των βολβών σε βάθος 18–20 cm.
3. Χρήση ποικιλιών που σχηματίζουν βόλβους σε μεγαλύτερο βάθος στο έδαφος.
4. Διενέργεια τακτικής καλλιέργειας του εδάφους.
5. Η τελική δημιουργία αχυρώνών πρέπει να παρέχει τουλάχιστον 5 cm εδάφους πάνω από τους βόλβους. Βόλβοι σε βάθος μεγαλύτερο από 4–5 cm δεν προσβάλλονται από τον σκόρο της πατάτας.
6. Διατήρηση της βέλτιστης υγρασίας του εδάφους – πρόληψη του σχηματισμού ρωγμών.
7. Έγκαιρη συγκομιδή των πατατών – οι βόλβοι πρέπει να σηκωθούν πριν αποξηρανθούν τα στελέχη, και οι σηκωμένοι βόλβοι πρέπει να μεταφερθούν αμέσως σε εγκαταστάσεις αποθήκευσης. Όσο περισσότερο παραμένουν τα ξερά στελέχη και οι μη σηκωμένοι βόλβοι στο χωράφι, τόσο μεγαλύτερος είναι ο κίνδυνος ζημιάς. Οι συγκομισμένες πατάτες δεν πρέπει να αφήνονται για τη νύχτα στο χωράφι. Εάν αυτό είναι αναπόφευκτο, θα πρέπει να καλύπτονται με μουσαμά για να αποτραπεί η ωτοκία από τους σκόρους στους βόλβους.
8. Καταστροφή των υπολειμμάτων φυτών στο χωράφι (με καύση ή βαθιά ταφή στο έδαφος).
9. Καταστροφή όλων των βολβών με ορατή ζημιά (βράσιμο, επεξεργασία με εντομοκτόνα και ταφή σε βάθος άνω των 30 cm στο έδαφος).

Σε εγκαταστάσεις αποθήκευσης:

Σε εγκαταστάσεις αποθήκευσης με ελεγχόμενο θερμοκρασιακό καθεστώς, οι βόλβοι πρέπει να αποθηκεύονται σε θερμοκρασία 3–4 °C. Σε αυτή τη θερμοκρασία, το κύριο μέρος του πληθυσμού του εχθρού σε όλα τα στάδια ανάπτυξης πεθαίνει. Εφόσον **ο σκόρος της πατάτας είναι εξαιρετικά ευαίσθητος σε χαμηλές θερμοκρασίες, πλήρης προστασία των βολβών είναι δυνατή στη βέλτιστη θερμοκρασία αποθήκευσης. Σε θερμοκρασίες κάτω από 10 °C ο εχθρός δεν αναπτύσσεται.**

Σε εκμεταλλεύσεις με υψηλό επίπεδο αγροτικής πρακτικής, ο σκόρος της πατάτας δεν προκαλεί ζημιές οικονομικής σημασίας ούτε στο χωράφι ούτε κατά τη διάρκεια αποθήκευσης των βολβών. Η πυκνότητα του πληθυσμού του *Phthorimaea operculella* αυξάνεται στο τέλος της περιόδου καλλιέργειας της πατάτας, και όσο περισσότερο παραμένουν τα ξερά στελέχη και οι μη σηκωμένοι βόλβοι στο χωράφι, τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα μόλυνσης.

Όλα τα προϊόντα προστασίας φυτών που εισάγονται στην αγορά και χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο του σκόρου της πατάτας *Phthorimaea operculella* στη Βουλγαρία πρέπει να έχουν εξουσιοδοτηθεί με απόφαση του Εκτελεστικού Διευθυντή της Βουλγαρικής Υπηρεσίας Ασφάλειας Τροφίμων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 14 του Νόμου για την Προστασία των Φυτών.

Το Εθνικό Πρόγραμμα έχει αναπτυχθεί με βάση το άρθρο 6, παράγραφο 2 του Νόμου για την Προστασία των Φυτών από τη Βουλγαρική Υπηρεσία Ασφάλειας Τροφίμων – Διεύθυνση «ΠΠΚΠ» (Προστασία Φυτών και Έλεγχος Προϊόντων Προστασίας Φυτών), Διεύθυνση «ΠΠΠΛΕ» (Προϊόντα Προστασίας Φυτών, Λιπάσματα και Βελτιωτικά Εδάφους) και το Κεντρικό Εργαστήριο Φυτοκαραντίνας. Χρησιμοποιεί υλικά, επιστημονικές μελέτες, δεδομένα